

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, dnia 9 grudnia 2015 r.

Adam Bodnar

Oświadczenie Rzecznika Praw Obywatelskich

z okazji

Międzynarodowego Dnia Upamiętnienia i Godności Ofiar Zbrodni Ludobójstwa oraz Zapobiegania tej Zbrodni

Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucją nr 69/323 ustanowiło 9 grudnia Międzynarodowym Dniem Upamiętnienia i Godności Ofiar Zbrodni Ludobójstwa oraz Zapobiegania tej Zbrodni. Jest to Dzień ważny również dla polskiej nauki prawa, gdyż to polski prawnik, Rafał Lemkin, był twórcą pojęcia „ludobójstwo”, a także przyczynił się do podpisania w Nowym Jorku, w dniu 9 grudnia 1948 r., Konwencji w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa.

Dzień ten powinien stać się okazją do oddania hołdu wszystkim ofiarom zbrodni ludobójstwa.

Przypominanie świata o ofiarach zbrodni ludobójstwa jest konieczne zwłaszcza dzisiaj, kiedy do Europy dotarło już prawie milion migrantów z Bliskiego Wschodu i Afryki, wśród których są osoby poszukujące ochrony przed wojną lub prześladowaniami w krajach pochodzenia. Pamięć o ofiarach musi pozostawać żywa w chwili, kiedy poszczególne kraje Europy usiłują znaleźć, czy to we własnym zakresie, czy też wspólnie, w ramach struktur Unii Europejskiej, rozwiązanie dla kryzysu migracyjnego. W tym kontekście obchodzony dzisiaj po raz pierwszy Międzynarodowy Dzień Upamiętnienia i Godności Ofiar Zbrodni Ludobójstwa oraz Zapobiegania tej Zbrodni powinien skłaniać do refleksji nad polityką wobec migrantów i przypominać o konieczności poszanowania godności ludzkiej, przynależnej każdemu z migrantów przybywających do Europy.

W ostatnich miesiącach z niepokojem obserwuję narastającą w społeczeństwie niechęć, często wręcz wrogość do osób o różnym pochodzeniu narodowym lub etnicznym, osób wywodzących się z różnych kręgów kulturowych czy wyznawców różnych religii. Niechęć ta jest często potęgowana przez nieodpowiedzialną debatę, jaka toczy się wokół kryzysu migracyjnego, a w szczególności przez rozbudzanie w części

społeczeństwa polskiego niczym nieuzasadnionych lęków. W konsekwencji odnotowywanych jest coraz więcej spraw, w których dochodzi do nawoływania do nienawiści na tle przynależności narodowej, etnicznej czy wyznaniowej lub publicznego znieważania osób właśnie ze względu na tę przynależność.

Szczególnie bulwersującym zdarzeniem było spalenie kukły mającej przypominać postać Żyda, do czego doszło podczas manifestacji skierowanej przeciwko uchodźcom, zorganizowanej we Wrocławiu w dniu 18 listopada br. Na tego typu wydarzenia reaguję niezwłocznie, korzystając przy tym ze środków, jakie daje mi ustawa o Rzeczniku Praw Obywatelskich – wzywając do reagowania na zdarzenie i zintensyfikowania działań prewencyjnych.

W mojej ocenie narastająca ksenofobia, czy coraz częstsze postawy o podłożu rasistowskim, wymagają publicznej refleksji i wyraźnego sprzeciwu ze strony władz publicznych i autorytetów moralnych. Mam nadzieję, że przesłanie wiążące się z ustanowieniem Dnia Upamiętnienia i Godności Ofiar Zbrodni Ludobójstwa oraz Zapobiegania tej Zbrodni przyczyni się do pogłębienia takiej refleksji. Musimy pamiętać, że u źródeł zbrodni ludobójstwa zwykle tkwiły właśnie poglądy rasistowskie i ksenofobiczne.